

KATRINA KAMMARMUSIKFESTIVAL

ÅLAND 5–8 AUGUSTI 2026

[Klicka här för att köpa biljett](#)

”Kaffekvarn” med Markus Kåhre Onsdag 5.8.2026 kl. 15.00 i Alandicas foajé

”Om konstens mycket korta historia av motstånd”. Markus Kåhre, konstnär och aktuell med utställning på Ålands konstmuseum, är värd för Kaffekvarnen.

Johann Sebastian Bach

Preludium ur Cellosvit nr 3
i C-dur BWV 1009
Ylvali McTigert Zilliacus

Edvard Grieg

Solveigs sång
Margareta Bengtson
Mathias Algotsson

Maurice Ravel/Mathias Algotsson

Pavane för en död prinsessa
Mathias Algotsson

Erik Satie

Elegie
Margareta Bengtson
Mathias Algotsson

Igor Stravinsky

Historien om en soldat
I. Marche du Soldat
Emilia Sägfors
Tuija Hakkila
Cecilia Zilliacus

Luigi Dallapiccola

Intermezzo för solocello ur Ciaccona,
Intermezzo e Adagio
Kati Raitinen

Aaron Copland

Nocturne
Cecilia Zilliacus
Tuija Hakkila

Tara Valkonen

Unohduksen laulu (Glömskans sång)
Kati Raitinen

passion möter professionalism
KULTURFÖRENINGEN KATRINA

INTRODUKTION TILL PROGRAMMET FÖR "KAFFEKVARNEN"

Stora evenemang och stora tonskapelser inleds gärna med ett preludium. Det är alltså på sin plats att också denna Katrinafestival inleds med ett sådant. Och vilket val kunde väl vara lämpligare än preludiet ur Johann **Sebastian Bachs** (1685 –1750) tredje svit för solocello?

Bachs sex berömda cellosviter tillkom under tonsättarens tid i Köthen 1717–1723, en lycklig tid för honom (och för hela musikhistorien).

I Weimar trivdes han inte. Att begära avsked var dock en uppstudsig fräckhet och hertigen straffade honom med en månads fängelse.

I Köthen-Anhalt var hovet kalvinistiskt, musik ingick inte i gudstjänsterna och Bach fick därför i stället till mängder av instrumentalverk för den musikälskande prins Leopold.

På den tiden var såväl cello som solokompositioner för densamma ny-modigheter, men idag hör Bachs sviter till kammarmusiklitteraturens bärande hörnstenar. Någon cellist har liknat de sex sviterna för upphovsmannens barn i olika åldrar; nummer tre skulle då motsvara en "övermodig student", jublande över sina nyvunna färdigheter.

Temat för årets Katrinafestival är *totalitarism*, benämningen på en regim som snärjer och plågar undersåten och

inskränker dess individuella livsutrymme. Ofta nog ligger en makthungrig despot bakom. Vi möter sådana i historieböckerna – och i dagens nyhetsutbud.

Lätt raljant talat lär det emellertid finnas de som vill kalla även Amor för en sådan despot – hur många har han inte snärjt och plågat! Se bara på Solveig i dramat Peer Gynt av Henrik Ibsen. Där sitter hon och väntar och väntar på sin Peer; kanske blir det vinter, kanske blir det vår,

kanske också sommar och rentav ett helt år... Hon är sin längtans träl. Amors ukaser kan vara nog så obarmhärtiga, låt vara att somliga kommer lindrigare undan. Eller så njuter

Temat för årets Katrinafestival är totalitarism, benämningen på en regim som snärjer och plågar undersåten och inskränker dess individuella livsutrymme.

de makthavarens gunst – som de flesta diktatorer är Amor högst nyckfull!

Det var naturligtvis i den norska folkmusikkatten **Edvard Grieg** (1843–1907) fann inspiration. Ändå yttrar han sig så här: "Vad mina sånger beträffar så tror jag själv att de inte i någon väsentlig bemärkelse är influerade av folksång. Dock är detta nu ett tillfälle när lokalkoloriten måste spela huvudrollen, som till exempel i Solveigs sång. Men denna är kanske den enda av mina sånger där en efterlikning av folkvisa låter sig påvisas."

Ibsen publicerade sitt världsberömda drama 1867 och Grieg kom att skriva sin lika berömda musik till uruppförandet på

Christiania Theater 1876. Hur många arrangemang har inte gjorts av denna musik! Låt oss här bara nämna Duke Ellingtons, eftersom han också förekommer senare under Katrinafestivalen.

Grieg behövde själv aldrig leva under en repressiv regim, men han tog ställning i Dreyfusaffären 1899 och tackade bestämt nej till ett prestigefyllt anbud från Orchestre Colonne i Paris. För det fick han motta dödshot. När han fyra år senare trots allt dirigerade i Paris krävdes det polisbevakning både till och från och under konserten. Konst kan aldrig helt kapa banden till politik.

När det kommer till romantik förblir **Maurice Ravel** (1875–1937) å sin sida en gåta. Säkert är bara att han förblev ungtalad hela sitt liv.

Tjugofyra år gammal, medan han fortfarande studerade för G Fauré, skrev han sitt piano-stycke *Pavane för en död prinsessa*. Pavanen var en populär dans bland hoven i Europa under sjutton – och artonhundrataleten.

Inspirerad av en målning av Velázquez ville Ravel frammana bilden av en liten prinsessa dansande en pavane vid ett spanskt hov. Ravel var ju född nära gränsen till Spanien där hans mor hade vuxit upp, och det är inte för inte han är upphovsman till bland annat *Rhapsodie Espagnole* och *Boléro* och operan *L'heure espagnole*. Stycket är faktiskt också tillägnat en livslevande prinsessa, nämligen prinsessan Polignac.

Han lär själv ha spelat sin pavane obeskrivligt långsamt och uttryckte sig ofta förklenande om stycket, han ansåg det låta för mycket som Emmanuel Chabriers musik och att det hade en bristfällig form. Ändå påpekade han syrligt efter ett framförande, att det faktiskt hette ”Pavane för en död prinsessa” och absolut inte ”*En död pavane för en prinsessa*”... Pavanen utstrålar ett varmt eftersinnande sorgmod, långt från Ravels vanligen så gnistrande harmonirikedom och rytmiska vitalitet.

Ravel var en av de första att notera **Eric Satie** (1866–1925) unika talang. Hans beskyddare prinsessan Polignac kom att bli också Saties mecenat. Satie blev snabbt känd för sitt excentriska uppträdande och i samma mån även för sin excentriska musik.

I det avseendet är just denna *Elegie* dock inget belysande exempel. Om Ravel så att säga undkom Amors pilar (vilket vi alltså inte vet något

Om Ravel så att säga undkom Amors pilar (vilket vi alltså inte vet något om) drabbade de den stackars Satie desto hårdare.

om) drabbade de den stackars Satie desto hårdare. Sången står som nummer 2 i *Tre melodier från 1866* med text av Contamine Latour och är en enkel chanson fylld av finstämt (men otröstligt) vemod: *Jag fick se den illusion jag besjungit vittra sönder på en enda dag/Jag tvangs att lida utan sockar och förbannelser, tårar är min enda tröst...*

Satie var då bara tjugo år och hade kanske redan gjort egna erfarenheter. Men han ingick under hela sitt liv veterligen bara en enda längre förbindelse. År 1893 mötte han konstnärinnan Suzanne Vala-

don och friade redan efter deras första natt tillsammans. De gifte sig aldrig, men Valadon bosatte sig i rummet intill Saties och målade också hans porträtt. Efter fem månader lämnade hon honom emellertid. I spillror, fullständigt förkrossad.

Satie blev medlem av kommunistiska partiet, men uppträdde alltid i plommonstop när han från kaféerna i Paris centrum

Satie blev medlem av kommunistiska partiet, men uppträdde alltid i plommonstop när han från kaféerna i Paris centrum sågs vandra hemåt ända bort mot Arcueil, svingande sitt paraply.

sågs vandra hemåt ända bort mot Arcueil, svingande sitt paraply. I hans hem släpptes ingen in. Efter hans död hittade man där en garderob full med paraplyer, alla mycket ordentligt inslagna.

Ytterligare en som kom att njuta prinsessan Polignacs gunst var **Igor Stravinskij** (1882–1971). Denne slapp fly hals över huvud från bolsjevikrevolutionen eftersom han redan 1914 råkade bo i Schweiz där hans hustru då behandlades för tuberkulos. Kriget fick Stravinskij att fördjupa sig i sitt lands folkpoesi och när han fick en beställning fastnade han för en saga i *Alexanders Afanasievs* samlingar (bland de största i världen) om en soldat på hemväg som byter bort sin fiol till djävulen mot omätliga rikedomar. Tre dagar hos djävulen motsvarar emellertid tre år på jorden och soldatens mor och fästnö känner inte längre igen honom. Med hjälp av sin nyförvärvade rikedom äktar han i stället en prinsessa, som i sin tur blir nyfiken på sin mans bakgrund – men när

de därför tillsammans besöker soldatens hemby tar djävulen hem spelet. Sens moral: kan lycka köpas för pengar?

Pengar var just problemet; Stravinskij inkomster sinade på grund av kriget och revolutionen. Filantropen och mecenaten Werner Reinhart blev hans räddning och tillsammans med sin vän *Charles Ramuz* skrev han *Historien om en soldat* för sju

musiker, tre aktörer och en dansare – ett stycke som skulle spelas, talas, sjungas och dansas. "Det verk jag föreställde mig måste göras för en mindre ensemble, så att det kunde uppföras på en turné i schweiziska byar. Instrumentvalet påverkades av en viktig händelse i mitt liv vid den tiden: jag hade just upptäckt den amerikanska jazzen." Tyvärr kom den grasserande spanska sjukan att lägga hinder i vägen för alla turnéer.

Reinhart var en skicklig amatörklarinetist, och Stravinskij arrangerade om musiken för klarinett, violin och piano. Han skänkte också originalmanuskriptet till Reinhart som, förutom Stravinskij, kom att stöda ett stort antal av världens främsta musiker och författare. Reinhart-samlingarna i Winterthur hör till världens dyrbaraste.

Luigi Dallapiccola (1904–1975) var italienare. Men han föddes i Kroatien, som då hörde till kejsardömet Österrike-Ungern, där hans far förestod den enda italienska skolan på orten. När första

världskriget bröt ut stängdes skolan, familjen betraktades som ett subversivt element och internerades i Graz. Där stod honom inte ens ett piano till buds. Det heter att det var Wagner (vars musik han mötte i denna landsflykt) som fick honom att börja komponera, men Debussy som fick honom att sluta; efter att ha hört Debussy tog han nämligen tre år på sig att finna en ny egen stil. Den fann han inom dodekafonin och betraktas idag allmänt som Italiens främste tolvtonskomponist.

Efter kriget erövrade Dallapiccola sina examina i Florens, där han till en början trodde på Mus-

solini – fram till Italiens överfall på Etiopien. Framför allt hotades hans judiska hustru av

den politiska utvecklingen, som han alltså motsatte sig och därför två gånger måste hålla sig gömd under flera månader. Bara i sin musik kunde han uttrycka sin indignation.

Hans främsta verk, operan Fången (1949), bär vittne om hans lidelsefulla avsky för allt vad fascism hette. Så även hans enda verk för cello, *Ciaccona*, *Intermezzo* e *Adagio*, skrivet omedelbart efter krigsslutet 1945 i lyrisk tolvtonsteknik. "För den som är läskunnig, för den som förstår att lyssna lär *Ciaccona*, *Intermezzo* e *Adagio* ha något att säga om den senaste tidens tragiska händelser (särskilt *Intermezzot*) ... "

Aaron Copland (1900–1990) är definitivt ett av den amerikanska musikhistoriens stora namn. Han skrev sina första

sånger som åttaåring. Hans examensarbete 1921 var en tresatsig pianosonat i traditionell stil, men han hade redan komponerat stycken som han aldrig visade för sin lärare. Några år senare åkte han till Paris för att studera för Nadia Boulanger (så många kompositörers ledstjärna!). Det var för en av hennes konserter 1926 han skrev *Nocturne*, ett smått bluesläpigt stycke för violin och piano, lojt och stil-lastående som en vindstilla sommarnatt.

Copland sökte outröttligt efter det nyaste i europeisk musik. I hans ögon var Stravinsky en hjälte och århundradets

störste tonsättare.

Trots allt sökte han sig snart medvetet mot ett mera lättillgängligt tonspråk – kanske tvang honom depres-

sionsekonomin under trettiotalet att sälja in sin musik hos en bredare publik, att åstadkomma ett slags motsvarighet till *Hindemiths Gebrauchsmusik*, "husmusik".

Hans föräldrar hade emigrerat från antisemitismen i Ryssland/Litauen till Skottland, där fadern under två år arbetade ihop till båtbiljetten till USA och även angifierade sitt namn. Aaron fick först sent i livet veta att deras ursprungliga namn varit Kaplan. På grund av sina kommunistiska sympatier under presidentvalet 1936 blev han på femtiotalet föremål för utredning och förhörd av McCarthy. Han svartlistades som artist med vänstersympatier, hans verk bannlystes och stycket *A Lincoln Portrait* som skulle ha spelats på Eisenhowers presidentinstallation drogs

Copland sökte outröttligt efter det nyaste i europeisk musik. I hans ögon var Stravinsky en hjälte och århundradets störste tonsättare.

*Under min tillvaros tredje decennium har jag upptäckt
att jag behöver ett genreöverskridande samarbetsprojekt
om året för att hålla mig i andligt trim.*

in. Samtidigt vände han sig starkt mot de socialistiska bojor som Sovjet lade på utövande konstnärer och hävdade med emfas "konstnärens odödliga rätt att ha fel." Vilket väl borde gälla för all demokratisk opposition.

Surun jukeboksi (Sorgens jukebox) kallades ett konstverk som skapades av cellisten Kati Raitinen och gitarrbyggaren Christian Lindblad för en utställning på Mänttä bildkonstveckor 2022. Verkets syfte angavs vara att lyfta fram sorg och erbjuda tröst genom musik. **Tara Jovana Valkonen** (1999–) skrev då ett nytt stycke för Raitinen som hon kallade *Glömskans sång* efter ett poem av den spanske trubaduren *Luis Pastor*: "Var dag ilar du fram till min smärta på duvors eviga vingar och min

skälvande röst, din förtröstan, får mig att ta till svärd för din kärlek." Luis Pastor var under 1970-talet en förgrundsfigur för motståndet mot Francos diktatur.

Valkonen är själv sedan sexårsåldern cellist, men det var gitarren och rockmusiken som i tonåren ersatte cellon – ända tills Messiaens *Turangalilasymfoni* kom att väcka hennes passion för nutida musik. Som ung såg hon sig ett tag som en framtida skulptör och i dag bygger hon gärna omfattande installationer tillsammans med arkitekter eller konstnärer eller – skulptörer. Hon konstaterar: "*Under min tillvaros tredje decennium har jag upptäckt att jag behöver ett genreöverskridande samarbetsprojekt om året för att hålla mig i andligt trim.*"

MARKUS KÅHRE

Markus Kåhre har sysslat med bildkonst länge men har aldrig känt behov att definiera uttryck, material eller motiv. Kåhre är känd för sina installationer, ofta med optiska element och filosofiska undertoner. Hans drivkraft är den kreativa processen och då uppfattas konst och dess kategorier snäva.

På senare tid har han haft förmånen att samarbeta med musiker. Samtalen med konstnärer med andra utgångspunkter men med liknande ambitioner har varit väldigt givande. Markus Kåhre är aktuell med en sommarutställning på Ålands konstmuseum tillsammans med Carl-Johan Listerby.

YLVALI MCTIGERT ZILLIACUS

Ylvali McTigert Zilliacus är en hängiven kammarmusiker. Hon hänförs av mötet mellan tonsättare och musiker oberoende av tid och rum, och musikens gränslösa, ordlösa samtal.

Efter studierna i London var hon 2004 med och grundade Lendvai String Trio. En ensemble som sedermera framträtt i konsertsalar såsom Wigmore Hall och Concertgebouw samt gjort kritikerrosade inspelningar av både Beethoven och Röntgens samtliga verk för stråkktrio. 2011 emottog de Kersjespriset i Holland.

Med Zilliacuskvartetten har Ylvali vid flera tillfällen framträtt i Stockholms Konserthus på "Äntligen Måndag" samt Tonsättarfestivalen 2024. Samma år vann ensemblen en grammis för deras inspelning av stråkkvartetter av Maier, Röntgen och Grieg. Ylvali har återkommande medverkat vid många internationella festivaler såsom Ernen Musikdorf Festival i Schweiz, IMS Prussia Cove i England och Båstad Kammarmusikfestival.

Hon har tidigare jobbat i Musica Vitae och Uppsala Kammarorkester samt varit medlem i Mahler Chamber Orchestra. Sedan 2025 är hon stämledare i Västerås Sinfonietta med vilka hon och Cecilia senare i höst ska framföra Brittnens konsert för violin och viola under ledning av Finnegan Downie Dear.

MARGARETA BENGTSO

Margareta Bengtson växte upp i en musikerfamilj söder om Stockholm och började tidigt sjunga och spela piano. Senare studerade hon harpa vid Kungliga Musikhögskolan.

Hon blev 1984 medlem i The Real Group, som nådde internationella framgångar med turnéer, priser och samarbeten med artister som Barbara Hendricks och Sir George Martin. Gruppen vann en svensk Grammy år 2000.

Margareta utsågs 1997 till bästa kvinnliga solist av Choral Acapella Society of America. Vid sidan av gruppen arbetade hon som frilansande harpist och sångerska och samarbetade bland annat med Nils Lindberg.

Efter att ha lämnat The Real Group 2006 satsade hon på en solokarriär inom jazz, med turnéer och skivutgivningar i bland annat Japan och Europa. Hon har även arbetat med många orkestrar och musiker och fortsatt utveckla sitt konstnärskap, med fokus på egen musik och måleri.

MATHIAS ALGOTSSON

Jazzpianisten, improvisatören och kompositören Mathias Algotsson är känd för sin melodiska och stämningsfulla spelstil. Mathias har en förmåga att förflytta sig mellan olika genrer och stilar och har sedan mitten av nittio-talet varit en eftersökt pianist som spelat runt om i världen med välkända namn såsom Barbara Hendricks, Magnus Lindgren och Rigmor Gustafsson för att nämna några. Han har regelbundna samarbeten med Margareta Bengtson (the Real Group) och Svante Henryson och framträder även solo. Mathias är också en omtyckt kompositör och skriver förutom till egna grupper även körmusik, bland annat till Sofia Vokalensemble och Gustaf Sjökvists kammarkör och publicerad på Gehrmans Musikförlag.

Mathias har gjort sex album i helt eget namn, bl.a. två trialbum på japanskt skivbolag och nu senast "Home at Work Again" med egen "trumlös" kvartett samt en mängd pianosinglar.

Mathias har förutom i Europa också turnerat i Japan (duo och trio) och har bl.a. tilldelats flera utmärkelser inklusive "Dompan's Guld-sax" som den ende "icke-saxofonist" som fått Arne Domnéus jazzpris. Mathias är också en Steinway Spirio recording artist.

EMILIA SÅGFORS

Emilia Sågfors, klarinet-
tist och musikpedagog
är utbildad vid Kungl.
Musikhögskolan och
Stockholms Musikpeda-
gogiska Institut.

Hon är verksam
som musiklärare vid
Källbo skola och Ålands
musikinstitut. Emilia var
med och grundade och
är en av de drivande
krafterna bakom Ålands
symfoniorkesterförening
och är projektledare för
Katrina kammarmusik-
festival.

TUIJA HAKKILA

Tuija Hakkila studerade vid Sibelius-Akademien och Pariskon-
servatoriet samt för framstående pedagoger som Claude
Helffer och Malcolm Bilson. Hon var Fulbright-stipendiat vid
Columbia University 1985–1986.

Sedan 1987 har hon varit verksam vid Sibelius-Akademien,
där hon blev professor i pianomusik 2014 och tog doktors-
examen 2005. Hon undervisar internationellt och har även
varit verksam vid Det Kongelige Danske Musikkonservato-
rium.

Hakkila har uppträtt världen över som solist och kam-
marmusiker samt samarbetat med ledande musiker och
dirigenter. Hon har också varit konstnärlig ledare för flera
festivaler och konsertserier.

Hennes repertoar sträcker sig från barock till samtida
musik, med särskilt intresse för tidstypiska instrument och
uruppföranden. Hon har gjort ett flertal uppmärksammade
inspelningar, bland annat av Wolfgang Amadeus Mozarts
pianoverk och modern kammarmusik.

CECILIA ZILLIACUS

"Cecilia is extremely musical and living proof that it's always possible to pursue unusual ideas." (The Strad, 2018)

Genom åren har publiken omfamnat Cecilias lika raffinerade som varma uttolkningar av allt från de stora klassiska och romantiska verken till nutida kammarmusik och samarbeten över genrererna – från Europas mest framstående symfoniorkestrar, dirigenter och komponister till jazzmusiker, folkmusiker, singer songwriters och många andra.

Utbyte mellan medmusikanter och kontakt med publiken är ledstjärnor för de sammanhang som hon väljer eller initierar. "Jag vill befinna mig i sammanhang där det är viktigt att just jag bidrar med min särprägel – precis som de andra musikerna bidrar med sin – och att vårt arbete tillsammans blir större än delarna." Cecilias arbete med att lyfta fram okända tonsättare, både manliga och kvinnliga, har lett till en mycket bred repertoar. Inte minst möter hon publiken i kompositioner som tonsättare skriver just för henne.

Hon samarbetar regelbundet med internationellt verksamma musiker, kompositörer och dirigenter, och har gjort en rad uppmärksammade skivinspelningar, varav flera belönats med Grammis. Som solist har hon framträtt med de flesta svenska symfoniorkestrar samt med många nordiska och europeiska.

Cecilia är konstnärlig ledare för Katrina kammarmusik och hade samma roll för Musikfestspelen Korsholm 2018–2022. Hon var en drivande kraft i den flerfaldigt

prisbelönade stråkktrion ZilliacusPersson-Raitinen och är nu aktiv i både Amanda trion (Kati Raitinen, cello, Bengt Forsberg, piano) och i Zilliacuskvartetten.

Hennes ledarskap kännetecknas av en öppen och lustfylld inbjudan till kreativa processer. På så sätt har hon spelat en stor roll för tillströmningen av nordiska och europeiska kompositörer och artister till Stockholm och Finland.

Cecilia är utbildad i Stockholm och i Köln. Hon är professor vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm och vid Sibelius-Akademien i Helsingfors. Hon är också ledamot av Kungliga Musikaliska Akademien. Violinen är sedan många år en Nicola Gagliano från Järnåkerfonden.

KATI RAITINEN

Kati har etablerat sig som en av Sveriges mest framträdande musiker. Förutom sin tjänst som solocellist i Kungliga Hovkapellet driver hon tillsammans med Cecilia Zilliacus kammarmusikserien "Äntligen måndag" i Stockholms konserthus. Kati framträder även regelbundet på festivaler runt om i världen och har gjort otaliga inspelningar för radio och tv.

Hon har vunnit 4 grammis-priser för olika kammarmusikinspelningar, och varit

nominerad 7 gånger. Hon har spelat som solist med de flesta svenska orkestrarna. 2022 gjorde Kati sin debut som konstnär på Mänttä Art Festival (Mäntän kuvataideviikot) och 2023 valdes Kati in i Kungliga Musikaliska Akademien.

Hon är konstnärlig ledare för Järna cellofestival som ordnas för andra gången vid Allhelgonahelgen i år. Kati studerade i Helsingfors för professor Martti Rousi och i Stockholm för professor Frans Helmeron.

